

คนเก่าเล่าเรื่อง - ๒

เริ่ม

เมื่อ

๑๐

ธ.ค.

๘๕

โดย “พนักงานลำดับที่ 7”

“.....ขณะนั้นบริเวณวังบางขุนพรหมมีเนื้อที่ว่าง
กว้างขวางใหญ่โตและเรียบร้อยกว่าในขณะนั้น.....
หน้าตึกพระตำหนักด้านริมแม่น้ำมีสนามหญ้าเขียว
ข่มกว้างใหญ่และมีต้นประดู่ใหญ่ใบหนาร่มเย็น
ยืนต้นเรียงรายอยู่ริมเขื่อน

เรื่องที่จะเล่าสู่กันฟังนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2485 (เมื่อ 30 ปีมาแล้ว) ซึ่งเป็นวัน
ทำพิธีเปิดดำเนินธุรกิจ ธปท. ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485
และวันนั้นก็ตรงกับวันสำคัญของชาติเพราะเป็นวันรัฐธรรมนูญ ตัวตึกอันสง่างามในสมัยนั้นซึ่งตั้งอยู่
ริมแม่น้ำเจ้าพระยาปากคลองผดุงกรุงเกษม สุดถนนสี่พระยา ถูกตกแต่งด้วยธงทิวปลิวไสว มี
กระโจมพิธีตั้งอยู่ที่สนามหญ้ารอบเรียบเขียวขจีอยู่เบื้องหน้า ซึ่ง ณ สถานที่นั้น เป็นที่ประกอบพิธี
โดยจะได้เปิดเป็นที่ทำการของธนาคารแห่งประเทศไทย และตัวตึกอาคารหลังนี้ แต่เดิมนั้นเป็นที่
ทำการธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ฯ แต่ในเวลานั้นรัฐบาลไทยได้ประกาศสงครามกับบริเตนใหญ่
หรือสหราชอาณาจักร ธนาคารดังกล่าวจึงเป็นทรัพย์สินของชนชาติศัตรูที่ถูกยึด และได้นำมาใช้เป็น
ที่ตั้งของธนาคารแห่งประเทศไทยในขณะนั้น

พวกเราบรรดาพนักงานมากันแต่เช้า ต่าง แแถวรอรับท่านผู้เป็นประธาน คือ ท่านจอมพล
สฤษดิ์วีระงษ์ แต่งตัวเป็นระเบียบเรียบร้อย ป. พิบูลสงคราม เมื่อผ่านการกล่าวรายงาน
ธนาคารพนักงานหญิง ต้องสวมถุงเท้า ซึ่งดูเหมือน และกล่าว ตอบตาม ธรรมเนียม ของพิธี เปิดกัน
ครั้งนั้นจะมีอยู่เพียง 2-3 คนเท่านั้น เมื่อรวม แล้ว ท่านผู้เป็นประธานก็เดินขึ้นตึกไปไขกุญแจ
พนักงานทั้งสนแล้วก็มีอยู่ไม่กี่สิบคน ยืนเข้า ทองคำ (คงเป็นเพียงชูปหรือกาไหล) เปิดประตู

อาคารชั้นล่าง และประตูอื่น ๆ ด้านหน้าก็เปิดออกพร้อมกันในวาระนั้นด้วย เพราะมีเจ้าหน้าที่กำกับประตูคอยเปิดให้พร้อมกัน แล้วพระสงฆ์ก็สวดชัยนโตะเพื่อความเป็นสิริมงคล ทุกคนที่มาช่วยในพิธี ต่างก็ได้รับแจกเหรียญตูปุกเป็นที่ระลึกซึ่งด้านหน้ามีตราธนาคาร ด้านหลังมีอักษรว่า “พิธีเปิด ธนาคาร แห่งประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม 10 ธันวาคม 2485” ซึ่งในปัจจุบันนี้ก็ได้กลายเป็นของหายากมากอยู่ในงานนี้มีเพียงการเลี้ยงน้ำชาเท่านั้น เพราะอยู่ในระยะที่ภัยทางอากาศกำลังเริ่มคุกคาม กลางคืนต้องพรางไฟ

พนักงาน

พนักงานธนาคารในขณะนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้ลาออกมาจากการเป็นข้าราชการ เพราะเมื่อยังเป็นสำนักงานธนาคารชาติไทยอยู่นั้นเป็นผู้ที่ถูกยืมตัวให้มาปฏิบัติราชการในสำนักงานนั้น จากกรมกองต่าง ๆ อาทิเช่น จากกรมบัญชีกลาง กรมศุลกากร กรมสรรพากร และกองเงินตรา กระทรวงการคลัง จึงต้องลาออกเพื่อเป็นพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และบรรดาพนักงานในสมัยนั้นจะต้องแต่งกายชุดสากลและสวมหมวกมาทำงานเช่นเดียวกับข้าราชการ แต่ข้าราชการมีทางเลือก แต่งเครื่องแบบตรวจการได้ แม้ขณะนั้นจะอยู่ในระหว่างสงคราม บางรายจำเป็นต้องอพยพ ครอบครัว ออกไปอยู่ชานพระนครหรือจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งจะสวมชุด

สากลในการเดินทางไม่ได้ แต่เมื่อมาถึงที่ทำงานแล้วก็ต้องเปลี่ยนเป็นชุดสากล

เนื่องจากที่ทำงานอยู่ในย่านสี่พระยา ในสมัยนั้น ถือกันว่าแถบสี่พระยา ลงไปถึง บางรัก เป็นย่านของฝรั่ง ซึ่งมีบริษัทห้างร้านใหญ่ ๆ ตั้งอยู่ การหาอาหารกลางวันหากไปในแถบนั้นแล้ว อาหารราคาก็จะสูง หากต้องการประหยัดแล้วก็ต้องเดินข้ามสะพานพิทยเสถียร (หรือเรียกกันว่าสะพานเหล็กล่าง) ไปย่านตลาดน้อย เพราะอาหารราคาเยากว่า ในการออกนอกบริเวณธนาคารเพื่ออาหารกลางวัน พนักงานก็ต้องสวมเสื้อนอกสวมหมวกให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นเดียวกันด้วย

บรรดาธุรกิจของธนาคารที่มีบทบาทสำคัญ ในระยะนั้น ส่วนใหญ่ ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การออกพันธบัตร และเรื่องจัดการธนบัตร เพราะประเทศชาติกำลังตกอยู่ในภาวะสงคราม ทั้งได้กล่าวมาแล้วว่าภัยทางอากาศกำลังเริ่มคุกคาม นอกจากในพระนครจะถูกโจมตีในเวลากลางคืนแล้วยังขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องอพยพครอบครัวและตัวเองออกไปอยู่ชานพระนครและจังหวัดที่ใกล้เคียง ทำให้การเดินทางมาทำงานลำบากยิ่งขึ้นแล้ว บางครั้งก็มีเครื่องบิน มาโจมตี ในเวลา กลางวัน อีกด้วย ตึกอาคาร แห่งนี้มี ชั้นใต้ดิน สำหรับเป็นที่เก็บเอกสาร แต่ในยามนั้นได้ใช้เป็นหลุมหลบภัยทางอากาศเป็นอย่างดี เมื่อสัญญาณ ภัยทาง

อากาศทั้งชั้น พนักงานทั้งธนาคาร (ซึ่งขณะนั้นมี
ไม่มากนัก) จะรีบพากันวิ่งลงไปหลบภัย และได้จัด
แบ่งหน้าที่พนักงานชาย เป็นเวรให้มีหน้าที่ที่จะ
ช่วยดับไฟ ในเมื่อ ธนาคาร อาจถูก ระเบิดเพลิง
โดยมีถังทราย และพลั่วตกเป็นเครื่องมือไว้ตาม
จุดต่างๆ และจัดพนักงานหญิงให้มีหน้าที่ปฐม
พยาบาล เพราะภายหลังเริ่มมีพนักงานหญิงมาก
ขึ้นแล้ว

วังบางขุนพรหม

เมื่อ สงคราม ใกล้เคียง จะ สิ้น สุด ลง ในปี 2488
ธนาคารได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ ณ วังบางขุนพรหม
ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเคยอีก เป็น
แต่อยู่เหนือลำน้ำขึ้นมามาก และมีอาณาบริเวณ
กว้างขวางมากกว่าหลายเท่า ทั้งมีอาคารอยู่มาก
กว่า ก่อนที่ธนาคารจะย้ายมาอยู่นั้น ณ สถานที่
เป็นที่ทำการของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

วังบางขุนพรหม ในครั้งนั้น มีสภาพแตกต่าง
กว่าในปัจจุบันนี้มาก กล่าวคือ ยังไม่มีเรือนไม้
ที่เป็นฝ่ายการพนักงาน ฯ ยังไม่มีเรือนไม้ที่เป็น
ฝ่ายวิชาการ ไม่มีเรือนไม้ที่เป็นสโมสร สถาน
พยาบาล และโรงอาหาร ยังไม่มีเรือนไม้ที่เป็น
ที่เก็บพัสดุและเอกสาร ยังไม่มีโรงรถ ยังไม่มี
เตาเผาธนบัตร ซึ่งขณะนั้นดัดแปลงเป็นที่อยู่ของ
ยามรักษาการณ์ และยังไม่มีสถานีไทยโทรทัศน์
ลูกหลานอาณาเขตเข้ามามากมายเช่นทุกวันนี้ ลอง
นึกภาพดูก็แล้วกัน จะเห็นว่าขณะนั้นบริเวณ
วังบางขุนพรหม มีเนื้อที่ว่าง กว้างขวาง ใหญ่โต

และเรียบร้อกว่าในขณะนี้เพียงใด ในครั้งนั้น
หน้าตึกพระตำหนักด้านริมแม่น้ำ มีสนามหญ้า
เขียวชอุ่มกว้างใหญ่ และมีต้นประดู่ใหญ่ ใบหนา
ร่มเย็นยืนต้นเรียงรายอยู่ริมเขื่อน และในบริ
เวณโดยทั่วไปนั้นก็มีต้นไม้ใหญ่ทั้งประเภทไม้ดอก
ไม้ผล และไม้พุ่มสวยงามแปลก ๆ สระน้ำที่อยู่
ใกล้สโมสรนั้นมีน้ำใสสะอาด ปลุกบัววิคตอเรีย
รอบ ๆ สระก็มีก้อนหินใหญ่ ๆ ลักษณะแปลก ๆ
วางไว้ ก้อนหินที่ประหลาดก้อนหนึ่ง ขณะนั้น
ได้ทราบว่าได้นำไปเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์
สถานแล้ว สระน้ำบางส่วนนั้น ต่อมาก็ได้ถูกการ
ลักลอบจากการตั้งสถานีไทยโทรทัศน์ไปบ้าง การ
ที่สระจะต้องถูกถมในครั้งนั้น พนักงานได้รับ
แจกปลาให้นำไปเลี้ยงขยายพันธุ์ ด้วย

เนื่องจาก เป็นระยะที่ สงคราม ใกล้เคียง จะ สิ้น สุด
เสื้อผ้าหายากยิ่งขึ้น ทั้งมีราคาสูง บรรดาข้า
ราชการ ตลอดจนพนักงาน ธนาคาร ได้รับการ
ผ่อนผันให้ไม่ต้องสวมเสื้อนอกมาทำงาน ใน
ตอนกลางวัน วันหนึ่ง มีเสียงสัญญาณภัย ทางอา
ากาศทั้งวันชั้น ขณะที่พวกพนักงาน กำลังปฏิบัติ
งานอยู่ และใน ไม่ช้าก็ปรากฏ เครื่องบิน บินวน
เวียนอยู่ในระดับต่ำ พวกเราตกใจกันมากต่างพา
กันวิ่งไปรวมกันอยู่บริเวณสระน้ำซึ่งมีหลุมหลบ
ภัยอยู่ที่นี่ แต่ภายหลังทราบว่า เป็นเครื่องบิน
ที่มาทิ้งระเบิด ซึ่งมีเครื่องเวชภัณฑ์ ลงมาให้ประชา
ชนชาวไทยที่บริเวณสนามหลวง พร้อมทั้งได้
ทิ้งใบปลิวกระจายอยู่ทั่วไป และได้ปลิวมาตกใน

บริเวณวังบางขุนพรหมด้วย

ธนบัตรใบละพัน

การปฏิบัติงาน ที่ธนาคารได้รับ มอบหมาย จากกระทรวงการคลัง ตามพระราชกำหนด พันธบัตรออมทรัพย์ในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2488 กำหนดว่าธนบัตรชนิดราคาหนึ่งพันบาท ที่ออกใช้อยู่ในขณะนั้น ไม่เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ผู้มีธนบัตรราคานั้นจะต้องนำมาส่งมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งธนาคารจะจกบัญชีแสดงว่าผู้นั้นมีกรรมสิทธิ์ ในพันธบัตร ออมทรัพย์ มูลค่าเท่า ธนบัตรที่ส่งมอบไว้และพันธบัตรนี้มีกำหนดไถ่ถอนคืนภายใน 1 ปี

การจัดการ เก็บธนบัตร ราคาหนึ่ง พันบาท หรือการ รับจกบัญชี กรรมสิทธิ์ ธนบัตร ให้เป็น พันธบัตร ดังกล่าว จากคน ทัวราช อาณาจักร ซึ่ง ต้องกระทำโดยรีบด่วนภายในกำหนดเวลา เมื่อ ธนาคารตั้งอยู่ที่ตึกธนาคารฮ่องกง ฯ นั้น เมื่อ ธนาคารได้ย้ายมาอยู่ที่วังบางขุนพรหม งานใน ตำนันได้มีปริมาณเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะใน ระหว่างที่ธนบัตรนี้มีสภาพเป็นพันธบัตรจกบัญชี แสดงกรรมสิทธิ์นั้น การเปลี่ยนมือหรือซื้อขาย โอนกรรมสิทธิ์ หรือจำหน่ายพันธบัตร ทั้งผู้โอน และผู้รับโอนหรือผู้จำหน่ายและผู้รับจำหน่ายจะต้องมา กระทำที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เช่นเดียวกับ การโอน หรือขาย และจำนอง กรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่ง จะต้องไปกระทำ ณ สำนักงานที่ดิน

ในภาวะสงครามเช่นขณะนี้ การเงินหมุนเวียนมาก ประกอบทั้งได้มีบ่อนการพนันหรือ กาสโน การได้กระเสีย นอกจากจะชำระหนี้กัน ด้วยเงิน ยังมีการชำระหนี้กันด้วยพันธบัตร นี้ด้วย ซึ่งในวันรุ่งขึ้นจะมีผู้มาติดต่อที่ธนาคาร เพื่อขอโอน กรรมสิทธิ์พันธบัตรนี้เพื่อชำระหนี้สินการพนันกันมากมาย และหากเป็นวันต้น สัปดาห์ด้วยแล้ว ผู้มาติดต่อก็จะมากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วในการ ก้นหาบัญชี กรรมสิทธิ์ ที่มีอยู่มากมาย หลากหมื่น ราย เพื่อนำมาทำพิธีแก้ไขเปลี่ยนแปลงกรรม สิทธิ์ให้ ความล่าช้าในการปฏิบัติงานย่อมจะทำให้ผู้มาติดต่ออารมณ์เสียเอาได้ง่าย ๆ เพราะตน เพิ่งเสียการพนันมา

ความรับผิดชอบ

ความผิดพลาด และการเสี่ยง ในความ รับผิดชอบ ในการ ปฏิบัติงานนี้ จะมีมากกว่าการจ่าย เงินตามเช็คมากมาย เพราะใบรับจกบัญชีแสดง กรรมสิทธิ์พันธบัตร ซึ่งเป็นหลักฐาน ที่นำมาติดต่อกันนั้นปลอมแปลงได้ง่ายกว่าเช็คมาก ประกอบทั้ง ลายมือ ชื่อเจ้าของ กรรมสิทธิ์ ก็มีอยู่ มากมาย กว่า เจ้าของบัญชีผู้ฝากเงินไว้กับธนาคาร ซึ่งมีทั้งลายมือ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศของคนทุกชาติทุก ภาษที่อยู่ในเมืองไทย รวมทั้งลายพิมพ์นิ้วมือของ ผู้ที่เขียน หนังสือไม่เป็น ที่เคยเป็น เจ้าของ ธนบัตร ใบละพันบาท

เมื่อถึงกำหนดเวลาที่จะต้องจ่ายเงินเพื่อไถ่ถอนพันธบัตรทั้งหมดด้วยแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็จะต้องเพิ่มทั้งความรวดเร็วและความรับผิดชอบยิ่งขึ้น ความผิดพลาดนั้นจะต้องรับผิดชอบละหนึ่งพันบาทเป็นอย่างต่ำที่สุด เพราะพันธบัตรมีราคาหน่วยละพันบาท ซึ่งเงินพันบาทในสมัยนั้น มีคุณค่ากว่า ในปัจจุบันนี้ มากอยู่ แต่ก็ยังเป็นเคราะห์ดี เหลือเกินที่งานนั้นได้ผ่านพ้นกันมาได้โดยไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ เป็นแต่เพียงเจ้าหน้าที่บางคน ต้องถูกขึ้นศาลในฐานะถูกอ้างเป็นพยานทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่ง เนื่องจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรมีกรณีพิพาทฟ้องร้องกันซึ่งมักจะมียุติเยี่ยงคดีตลอดเวลา ความเรียบร้อยที่บังเกิดขึ้นนี้ผู้เขียนขอบันทึกไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ประการสำคัญนั้นสืบเนื่องมาจาก วิธีการ และแผนงาน ที่ท่านผู้เป็น หัวหน้างาน หรือ หัวหน้าส่วนการกุศลในขณะนั้นไว้วางใจอย่างรอบคอบรัดกุมมาแต่แรก แม้ว่าจะมีเวลาเตรียมการอย่างกระชั้นชิด เพราะต้องกระทำภายในเวลาที่กฎหมายได้กำหนดไว้ก็ตาม

งานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา นับว่ามีบทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ในขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะ สงครามเช่นเดียวกับงานหนี้ สาธารณะ ดังได้กล่าวมาแล้ว วัตถุประสงค์ของงานนี้ในขั้นแรกก็เพื่อควบคุมให้มีการ รวบรวม เงินตราต่างประเทศ ที่หาได้ยาก ในขณะนั้น ไว้ในแหล่งกลาง และควบคุมให้มีการใช้เงินนั้นไปในทาง

ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง ทั้งเพื่อรักษาค่าภายนอกของเงินบาทให้มั่นคง และป้องกันการส่งเงินทุนออกนอกประเทศ เพื่อการซึ่งมีกฎหมายบังคับให้การซื้อและขายเงินตราต่างประเทศ ต้องกระทำ โดย ได้รับ อนุญาต จากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งกระทรวงการคลัง ได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปฏิบัติงานนี้แทน เมื่อสงครามใกล้จะสิ้นสุดลง และเมื่อระยะเวลาภายหลัง สงครามยุติลงใหม่ ๆ นั้น ธุรกิจในด้านนี้มีปริมาณมาก และกลับมีความสำคัญทวียิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

อัตราแลกเปลี่ยนเงิน

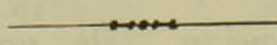
การค้าขาย ระหว่าง ประเทศ ที่เริ่ม ขึ้น ใหม่ ภายหลังสถานะสงครามสงบนั้น มีปัญหาในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ตามที่ จะ ซื้อ ขาย กัน มาก เพราะไม่สามารถจะกลับไปใช้อัตราเช่นก่อนสงครามได้ ก่อให้เกิดความผันผวนในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา อัตราแลกเปลี่ยนที่ทางการกำหนดขึ้นไม่สามารถจะดำรงไว้เพราะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ในตลาดมืดในอัตราที่สูงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ทำตัว ความต้องการเงินตราต่างประเทศ เพื่อจะ นำมา ใช้ ฟื้นฟูบูรณะประเทศ ภายหลังสงครามและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในต่างประเทศในเรื่องที่จะเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้นมีอยู่มาก จึงมีการบังคับให้ผู้ส่งสินค้าออกที่สำคัญ คือ ข้าว ยาง ดีบุก และไม้สัก ต้องส่งมอบเงินตราต่างประเทศค่าของ

ส่งออกที่ขายได้ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย การส่งของเหล่านี้ออกก็ต้องได้รับความพอใจจากเจ้าพนักงาน ควบคุมการ แลกเปลี่ยนเงิน ก่อนที่จะขายได้ เงินตราต่างประเทศค่าของนั้น เข้ามาเท่าใด และต้อง ขาย ให้ ใน อัตราทาง ราชการ และหากผู้ใดมีความจำเป็นต้องใช้เงิน ตราต่างประเทศก็ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน ควบคุมการแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย และเมื่อได้รับ อนุญาตแล้ว ก็จะไปซื้อ เงินตราต่างประเทศเพื่อ การ นั้น จาก ธนาคาร พาณิชย์ ได้ ใน อัตราทาง ราชการคือถูกกว่าในท้องตลาดถึงเท่าตัว

พนักงานที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงาน ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินในสมัยนั้น จะต้องได้รับความไว้วางใจ และต้องรับผิดชอบอยู่

มาก จะต้องปฏิบัติงานด้วยความละเอียดถี่ถ้วน แม่นยำ ในคำสั่ง กฎเกณฑ์ และตัว บทกฎหมาย เพราะความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน นั้นในบางกรณีอาจสื่อถึงการทุจริตได้ง่าย ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของทาง ราชการซึ่งกำหนดค่าขึ้นตามกฎหมายเงินตรากับ อัตราตลาดมีคหรือตลาดเสรีนั้นแตกต่างกันมาก ถึงเท่าตัวนั่นเอง

ผู้เขียนขออุทิศที่จะเล่าสู่กันฟังไว้เพียงนี้ซึ่งเป็น ช่วงระยะเวลาเมื่อ ธปท. อยู่ในภาวะสงครามและ ภายหลังเมื่อสงครามเพิ่งจะสิ้นสุดลง และโดย เฉพาะเรื่องที่ เกี่ยวกับ ธุรกิจ ของ ธนาคาร นั้นก็ขอ กล่าวเฉพาะการงานที่ ผู้เขียนต้องปฏิบัติ เกี่ยวข้อง อยู่โดยใกล้ชิดเท่านั้น

“การควบคุมการปริวรรตเงินนั้นแม้ในเมืองต่างประเทศก็นับว่าเป็นของใหม่ ในประเทศอังกฤษ ปรากฏว่าต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและวิธีการอยู่เนื่อง ๆ เมื่อเราจะริเริ่มทำขึ้นบ้าง โดยยังไม่มี ผู้มีความรู้ความชำนาญในการนี้เลย ก็จึงจะมีความยุ่งยากและบกพร่องไม่น้อยในขั้นต้น จึงเห็น ควรเลือกสรรบุคคลที่สามารถให้เป็นหัวหน้างานสัก 2-3 คน เพื่อให้ศึกษาหาความรู้เอาเองจากการ ปฏิบัติงาน.....”